

Greenpeace, Luonto-Liitto, Suomen luonnonsuojeluliitto

1.4.2009

Kommentteja Metsähallituksen luonnontilaisuusluokituksiin Metsä-Lapin suojeluesityskohteista

Metsähallitus on luokitellut luontojärjestöjen Metsä-Lapin suojelemattomat metsäerämaat- suojeluesitykseen kuuluvat kohteet kolmeen luokkaan:

- 1) luonnontilainen
- 2) metsätalousoikeman piirissä ollut
- 3) luonnontilainen, mutta ei erityisiä luontoarvoja

Yleisesti voi todeta, että luokkien merkitys ja niiden ekologiset kriteerit ovat täysin epäselvät. Tilanteessa, jossa luonnontilaisia metsiä on enää alle 5% Suomen metsistä, on luonnontilainen metsä ilman erityisiä luontoarvoja varsin ristiriitainen käsite.

Myös 2-luokka on jätetty määrittelemättä. Metsähallitus on luokitellut tähän luokkaan selvästi nykymetsätalouden pirstomia ja hakattuja alueita, mutta myös täysin luonnontilaisia metsiä sekä vanhoja metsiä, joissa on vain muutamia kantoja laajalla alueella.

Yhteistä 2- ja 3-luokalle vaikuttaa olevan se, että näihin luokkiin sijoitetut metsät ovat keskimääräistä tuottavampaa metsämaata tai sijaitsevat lähellä teitä, mikä nostaa Metsähallituksen kiinnostusta hakata näitä alueita luontoarvoista riippumatta.

Seuraavassa lausunnossa kommentoidaan erityisesti 2- ja 3-luokkaan määriteltyjen metsien luontoarvoja luonnonsuojelujärjestöjen inventointitietojen pohjalta.

1. RAAKEVUOMA

Kommentit alueisiin *Vuossiaho*, *Kontturijänkkä*, *Vitsaselkä*, *Mertavaara* ja *Kolmenoravanmaa*. Metsähallitus on määrittänyt nämä alueet metsätaloustoiminnan piirissä olleiksi. Luontojärjestöjen tekemissä inventoinneissa on näistä alueista todettu seuraavaa:

Vitsaselkä

Alueella on paikoin, mutta niukasti yksittäisiä sahakantoja. Modernin metsätalouden jälkiä ei ole. Suurin osa alueesta on koskematon. Löydetyt yksittäiset kannot sijoittuvat kaakkoisosaan aluetta, vaaran laella ja pohjoisosissa metsä on täysin luonnontilainen. Koko alueella uhanalaislajistoa esiintyy runsaasti ja monipuolisesti.

Mertavaara ja sen pohjoisosat

Alueella esiintyy runsaasti uhanalaista kääväkäs- ja jäkälälajistoa. Lahopuuta on paljon. Alueen pohjoisosassa on runsaasti metsäpalon jälkiä. Vanhoja yksittäisiä kantoja on paikoin, mutta niukasti, alueella ei siis ole merkkejä järjestelmällisestä metsätaloudesta.

Länsiosat: Vuossiaho, Kontturijänkkä

Alue täysin luonnontilaista, paitsi poroaidan kupeesta on poimittu muutama puu. Alueella ei merkkejä metsätaloudesta.

Yhteenveto:

Vuossiahon, Kontturinjängän, Vitsaselän, Mertavaaran ja Kolmenoravanmaan alueet on järjestöjen inventointien perusteella todettu luonnontilaisiksi. Osan alueesta voi määrittää olevan luonnontilaisen kaltaista yksittäisten, mutta harvalukuisten kantojen perusteella. Rajauksen koillisosassa Metsähallitus on alueen paliskunnan ja ympäristöjärjestöjen vastustuksesta huolimatta hakannut talvella 2007-2008. Tämä ei kuitenkaan anna perusteita koko rajauksen itäisen osan rajaamiselle Metsähallituksen luokkaan 2.

2. POKKA-PULJU

Kommentit alueisiin *Ulvomaselkä, Pikku Raijankiselkä, Loueaapa, Latvajärvenmaa* eli *Lalvajärvenmaa, Saittavaara ja Kuhpakkivittikko*. Metsähallitus on määrittänyt kaikki yllä mainitut alueiksi, joilla on harjoitettu metsätaloustoimintaa. Luontojärjestöjen tekemissä inventoinneissa alueista on todettu seuraavaa:

Ulvomaselkä

Alueella on harsintahistoriaa. Vähäisistä harsinnoista huolimatta puuston rakenne on säilynyt niin luontaisena, että uhanalainen lajisto on voinut säilyä monipuolisena. Ulvomaselän alue on hyvä esimerkki kevyen ja vähäisen metsätalouden käytössä olleesta alueesta, jossa merkittävät luontoarvot ovat säilyneet. Alueelta on useita vaarantuneiden ja silmälläpidettävien lajien havaintoja.

Pikku Raijankiselkä – Loueaapa

Raijankiselän etelärinteillä ja Pikku Raijankiselässä ei ole havaittu merkkejä metsätaloustoimista luontojärjestöjen inventoinneissa. Merkkejä yksittäisistäkään poiminnoista ei ole: metsän rakenne on luontainen eikä sahakantoja näy. Alueen luokittamiselle Metsähallituksen luokkaan 2 ei ole perusteita. Alueelta on useita havaintoja silmälläpidettävistä ja vaarantuneista lajeista.

Latvajärvenmaa eli Lalvajärvenmaa

Osalla Lalvajärvenmaan alueesta on näkyvää metsätaloushistoriaa. Alueen lounaisosissa metsä on kuitenkin erirakenteista, vanhempaa ja siellä esiintyy

lahopuuta. Tämä osa on rakenteeltaan luonnontilaisen kaltaista. Alueelta on löydetty uhanalaisia, silmälläpidettäviä ja vanhan metsän indikaattoreina toimivia kääväkäslajeja, joten sillä on merkittävä luontoarvo jo lajistollisesta näkökulmasta. Koska havaintoja uhanalaisten tai vanhaa metsää indikoivien kääväkäslajien esiintymistä on myös muualta Lalvajärvenmaan alueelta, luontoarvot tulisi tunnustaa koko alueella metsätaloustoiminnan vaikutuksista huolimatta.

Saittavaara – Kuhpakkivittikko

Saittavaarassa ja Kuhpakkivittikkossa ei ole luontojärjestöjen inventoinneissa havaittu kuin muutama kanto. Alue on ollut hyvin luonnontilaista erirakenteista metsää ja koko alueella on monipuolisesti lahopuuta - eri puulajeja eri lahoasteissa. Alueella on tehty useita vaarantuneiden ja silmälläpidettävien lajien havaintoja. Metsähallitus on hakannut huomattavan osan Saittavaaran ikimetsästä maaliskuussa 2007.

Kuhpakkivittikkon pohjoispuolella metsä on vanhaa ja luonnontilaista. Palojälkiä on havaittavissa sekä pysty- että maapuissa. Alueen laidalla on muutamia yksittäisiä kantoja, mutta ei varsinaisia metsätalouden jälkiä. Metsähallitus on alkuvuodesta 2008 hakannut Kuhpakkivittikkon pohjoisia alueita voimakkaasti. Metsähallitus on näillä alueilla tietoisesti hajottanut yhtenäisiä ja arvokkaita vanhan metsän alueita. Hakkuista huolimatta säästyneillä alueilla on huomattava luontoarvo.

Yhteenveto:

Metsähallituksen Pokka-Puljuun tekemällä jaolla luonnontilaisiin ja metsätalouden muokkaamiin alueisiin ei ole ekologisia perusteita. Tämän näennäisen jaon raja noudattelee lähes yksi yhteen kasvullisen eli tuottavan metsämaan rajaa. Harhaanjohtavasti alueen väitetään jakautuvan luonnontilaiseen ja metsätalousvaikutteiseen metsään, vaikka todellisuudessa kyse on tuottavan ja vähätuottoisen metsämaan rajasta. Yllä mainittuja yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta Pokka-Puljun alue on luonnontilaista. Pokka-Puljun koko rajauksella on kiistattomat luontoarvot. Yksittäisten hakkuiden ei pidä vaikuttaa koko alueen suojeluun.

3. PAINOPÄÄ

Kommentit alueisiin *Sukoiva-Rassikiimanhierikko-Löytinkivaara, Jänesvaara-Kokkoaapa-Kieltanpalo-Kielta-Kokkotunturinpalo, Paino-ojanauvatsat, Härjänsortamapalot – Kairijoen latvamaa, Pitsikkapulju – Kirakkavaara ja Kivireikä – Keikkumasokat*. Nämä alueet Metsähallitus on määrittänyt metsätalouden muokkaamiksi (luokka 2). Luontojärjestöjen tekemien inventointien perusteella alueista todetaan seuraavaa:

Sukoiva-Rassikiimanhierikko-Löytinkivaara

Kaikilta näiltä alueilta on tehty vaarantuneiden ja silmällä pidettävien lajien löytöjä.

Sukoivan länsirinne on luonnontilaista harvaa vanhaa männikköä. Monin paikoin katajikkoista ja suopursuista, lähes kitumaata. Alarinteessä ja puronvarsissa pienialaisesti rehevää kuusikkoa, haapaakin. Kelkkauran varrelta on muutamia puita poistettu, mutta muuten alue on luonnontilaista, aikanaan ilmeisen rajusti palanutta.

Rassikiimanhierikko on vanhaa männikköä, mutta tuulenkaatoja on paikoin käyty poistamassa. Länsiosassa tuulenkaatoja on poistettu vähemmän, joten lahoppuuta on siellä runsaammin.

Löytinkivaaranmurustan itärinteessä on myös poistettu myrskytuhopuita, mutta kuusivaltaisissa juoteissa tätä ei ole tehty.

Löytinkivaaran pohjoisilla ja läntisillä reuna-alueilla kuusivaltaiset osat ovat ilmeisen luonnontilaisia, mäntyvaltaiset enemmän tai vähemmän harsittuja ja myrskytuhopoimittuja, mutta kaiken kaikkiaan suojelun arvoisia.

Metsähallitus on talvella 2006-2007 hakannut *Rassikiimanhierikossa*, *Löytinkivaaranmurustan* lounais- ja eteläpuolella sekä *Löytinkivaarassa*.

Metsähallituksella on näitä hakkuita suunnitellessa ollut hyvin tiedossa alueiden luontoarvot. Tämä tietoinen alueen pirstominen ja luontoarvojen hävittäminen ei saa estää säilyneiden osien suojelua.

Jänesvaara-Kokkoaapa-Kieltanpalo-Kielta-Kokkotunturinpalo

Näiltä alueilta on löydetty useita vaarantuneita ja silmälläpidettäviä lajeja.

Jänesvaaran kaakkoisrinteessä on vanhoja hakkuuaukkoja, mutta itärinne on säilynyt luonnontilaisena. Jänesvaaran koilliskulma on myös luonnontilaista.

Rajausteknisistä syistä suojelurajaukseen on otettu mukaan hakkuuaukkoisen rinne, koska sitä ympäröivät luonnontilaiset tai sen kaltaiset alueet, joihin nähden vanhat hakkuut ovat verrattain pienet.

Tukavaaranmänniköt on luonnontilaisen kaltaista mäntymetsää, jossa paljon maapuuta, keloja ja palojälkiä. Alueen reunalla muutama sahakanto, mutta ei jälkiä modernista metsätaloudesta. Alueella on tehty vaarantuneiden ja silmälläpidettävien lajien löytöjä.

Hetuttavuotson lounaispuoli – Kokkoaavanpalon koillispuoli on todella vähäpuustoista, katajaista ja luonnontilaista. Kokkoaavanpalolla, erotusaidan läheisyydessä on merkkejä ihmisvaikutuksesta erotuspaikasta johtuen, mutta merkkejä teollisesta metsätaloudesta ei ole. Kokkoaavan pohjoispuoli on luonnontilaista.

Kieltan ympäristössä ja *Kieltanpalossa* ei ole ollut merkkejä metsätaloudesta ennen Metsähallituksen talvella 2006-2007 tekemiä hakkuita. Näitä toimia lukuun ottamatta alue on edelleen luonnontilainen.

Kokkotunturinpalossa ei ole merkkejä ihmisvaikutuksesta paria yksittäistä sahakantoa lukuun ottamatta. Alueella ei ole harrastettu järjestelmällistä metsätaloutta.

Paino-ojanauvatsat

Koko *Paino-ajanauvatsojen* alue, siis Painopään, Näätäpään, Kokkotunturin ja Vuoltistunturin välinen alue on luonnontilaista. Alueella ei ole kelkkauraa lukuun ottamatta merkkejä ihmistoiminnasta. Tämän tuntureiden välisen rajauksen osan ei voi missään nimessä sanoa olevan metsätalouden muokkaamaa aluetta. Alueella on tehty havaintoja silmälläpidettävistä ja vaarantuneista lajeista.

Härjänsortamapalot – Kairijoen latvamaa

Härjänsortamapalojen alue ja sen eteläpuoli on luonnontilaista, merkkejä ihmistoiminnasta ei ole.

Kairijoen Latvamaalla yksittäisiä puita on poimittu poro- ja leirintäkäyttöön, mutta merkkejä teollisesta metsätaloudesta ei alueen koillislaidalla kulkevaa metsätietä lukuun ottamatta ole. Jänesvaaran tien varresta on samalla tavalla poimittu yksittäisiä puita. Alueella on silmälläpidettävän kääväkäs-lajin esiintymä. Alueen poikki luode-kaakkoissuunnassa kulkevan metsätien ja Jänesvaaran välinen osa on luonnontilaista muutamia yksittäisiä sahakantoja ja katkottuja maapuita lukuun ottamatta. Kaistaleen pohjoisosa, Ketseaavan kaakkoispuoli, on täysin luonnontilaista lukuun ottamatta metsätietä, joka sinne on raivattu. Härjänsortamapalojen ja Kairijoen latvamaan alueiden liittämiseksi Metsähallituksen luokkaan 2 ei ole perusteita.

Pitsikkapulju – Kirakkavaara

Metsät luonnontilaisen kaltaisia, laji-inventointeja alueilla ei ole tehty. Kirakkavaaran länsiosissa ja koillisrinteessä kasvaa iäkästä harvaa sekametsää, joka on aikanaan palanut.

Kivireikä – Keikkumasokat

Kivireiän alueella on tehty poimintoja, mutta ei järjestelmällistä metsätaloutta. Alueelta on löydetty runsaasti uhanalaista kääväkäs-lajistoa, joka lisää alueen suojeluarvoa sen luontaisen rakenteen lisäksi.

Yhteenveto

Metsähallituksen itsensä määrittämien luonnontilaisten alueiden lisäksi suurin osa luokkaan 2 sijoitetuista alueista on todellisuudessa luonnontilaisia, tai hyvin lähellä luonnontilaa. Modernia metsätaloutta on rajauksella harjoitettu ainoastaan ympäristöjärjestöjen suojeluesityksen ilmestymisen jälkeen. Muu metsien tai puiden käyttö on liittynyt poronhoitoon tai yksittäisiin poimintoihin, eivätkä nämä toimet ole merkittävästi vaikuttaneet metsien luontaiseen rakenteeseen. 12 600 hehtaarin rajauksessa yksittäisillä vanhoilla poiminnoilla ei ole merkitystä. Metsähallituksen luokkaan 1 laittamat alueet ovat vähätuottoisia kitumaita ja luokkaan 2 määritetyt alueet ovat rajauksen runsaspuustoisimpia alueita.

4. JOOSEPPITUNTURI

Kommentit alueisiin *Välirova*, *Mukkajoenrovat S/SW*, *Suippooselkä W / Jooseppitunturi NW*, *Kärkäsvaaran alarinteet*, *Kaljujänkän eteläpuoli*, *Kirakkavaarat*, *Kivihaaranpään* ja *Kivihaaranmurustan* itärinteet, *Iso-Suksi*,

Suksenrovat ja Suksenoja – Pikku-Suksi. Nämä alueet Metsähallitus on määrittänyt alueiksi, joissa on harjoitettu järjestelmällistä metsätaloutta (luokka 2). Lisäksi kommentoitu aluetta *Talluskotavaara* ja sen etelä–itärinteet, jonka Metsähallitus on määrittänyt luonnontilaiseksi alueeksi, jolla ei ole erityisiä luontoarvoja (luokka 3). Näistä rajauksen osista todetaan luontojärjestöjen tekemien inventointien perusteella seuraavaa:

Välirova – Mukkajoenrovat S/SW

Välirovan ja rajauksissa olevan Mukkajoenrovien eteläpuolen saarekkeet pääosin koskemattomia metsäalueita.

Mukkajoenrovien eteläpuolinen saareke on täysin luonnontilaista vailla metsätaloustoimia. Alueella on tehty havaintoja vaarantuneista ja silmälläpidettävistä kääväkslajeista.

Välirovan länsirinteellä on merkkejä vanhoista harsinnoista. Välirovan alueella on kuitenkin kaiken kaikkiaan erittäin runsaasti aihkikeloja. Välirovan lounais- ja kaakkoiskulmissa on vanhat hakkuuaukot, jotka voidaan rajata pois suojeluesityksestä. Metsätalouden vaikutuksesta huolimatta alue on suojelullisesti arvokas. Lahopuusto on runsasta. Välirovan alueella on tehty havainto erittäin uhanalaisesta kalkkikävästä, joka on erityissuojeltava laji. Tämän lisäksi havaintoja on tehty silmälläpidettävistä ja vaarantuneista kääväkkäistä.

Suippooselkä W / Jooseppitunturi NW

Alueella on muutamia hakkuita, mutta ne sijoittuvat rajauksen reunalle, eivätkä pirsto aluetta. Tästä huolimatta Metsähallitus on rajannut koko alueen luokkaan 2 kuuluvaksi. Hakkaamattomat metsät ovat pääosin luonnontilaisia tai lähes luonnontilaisia vanhoja metsiä. Koko alueella, jopa hakkuin pirstotuissa metsissäkin, esiintyy edustavasti sekä männyn että kuusen uhanalaislajistoa.

Kärkäsvaaran alarinteet

Metsähallitus on määrittänyt vaaran alarinteet luokkaan 2. Talvella 2007-2008 Metsähallitus hakkasi aukkoja rinteeseen. Ennen näitä hakkuita koko Kärkäsvaaran alue on ollut luonto- ja maisema-arvoiltaan merkittävä. Nämä arvot ovat olleet Metsähallituksen tiedossa hakkuita suunniteltaessa. Vaara rinteineen on ollut luonnontilaista tai lähes luonnontilaista. Alueella on tehty silmälläpidettävien ja vaarantuneiden lajien löytöjä. Tuoreiden hakkuiden ei pitäisi vaikuttaa kielteisesti alueen säästyneiden osien suojeluun.

Talluskotavaara ja sen etelä–itärinteet

Kaksi tammikuussa 2009 hakattua kuviota sijoittuu alueelle, jotka Metsähallitus on itsekin määritellyt luonnontilaisiksi, luontoarvoja sisältäviksi (luokka 1). Kaksi muuta hakattua kuviota on osittain samalla alueella.

Talluskotavaaran etelä- ja kaakkoisrinteet Metsähallitus on määritellyt alueiksi, joissa ei ole aiempia hakkuita, mutta ei myöskään erityisiä luontoarvoja.

Luontojärjestöjen inventoinneissa näiden alueiden metsät on todettu luonnontilaisiksi. Niissä ei ole havaittu jälkiä metsätaloustoimista muutamaa

hyvin pienialaista laikkua lukuun ottamatta. Ne ovat selvästi samaa luonnontilaisten metsien jatkumoa kuin se osa Talluskotavaarasta, jonka Metsähallitus on määritellyt luokkaan 1. Luonnontilainen metsä, sen puuston erirakenteisuus ja metsässä oleva lahopuujatkumo ovat luontoarvoja itsessään. *Talluskotavaaran itäisellä rinteellä* oli havaittavissa ainoastaan muutama vanha poiminta ennen Metsähallituksen sinne hakkaamia aukkoja. Alue oli täten lähes luonnontilaista, sijainnin huomioon ottaen runsaspuustoista metsää ja siten suojelullisesti erittäin arvokasta. Talluskotavaaran alueella on tehty useita silmälläpidettävien ja vaarantuneiden eliölajien havaintoja. Metsähallitus on tämän talven hakkuutoimillaan tahallisesti heikentänyt alueen luontoarvoja.

Kaljujätkän eteläpuoli

Metsähallitus on hakannut alueella talvella 2006-2007. Tätä ennen alue on ollut suurimmilta osin luonnontilaista. Aluetta halkovan tien laitamilla oli tehty muutamia poimintoja, mutta muuten jälkiä puun otosta ei näkynyt, eli alue on ollut muilta osin luonnontilaista tai hyvin lähellä sitä. Alueella on tehty silmälläpidettävien ja vaarantuneiden lajien löytöjä, jotka muiden suojeluarvojen lisäksi ovat olleet Metsähallituksen tiedossa viimeisiä hakkuita suunniteltaessa. Ympäristöjärjestöjen tekemien kartoitusten jälkeen Metsähallituksen tekemät hakkuut ovat pirstoneet aluetta, mutta hakkuilta säästyneet kohdat tulisi säästää.

Kirakkavaarat

Alueella ei ole harjoitettu modernia metsätaloutta. Metsät ovat luonnontilaisia tai lähes luonnontilaisia ja osa suurta usean tuhannen hehtaarin kokoista luonnonsuojelullisesti arvokasta aluetta. Tarkempaa laji-inventointia alueella ei ole järjestöjen toimesta tehty, mutta muut arvot toimivat jo perusteena suojelulle.

Kivihaaranpään ja Kivihaaranmurustan itärinteet

Kivihaaranmurustojen itäpuolella rajauksen laidalla on vanha hakkuuaukea, jonka voi rajata suojeluesityksen ulkopuolelle. Muuten alue on täysin luonnontilaista tai sen kaltaista. Metsien suojelullista arvoa ja luonnontilaa kuvaavat runsaat palojäljet, järeät puut ja lahopuut. Täältäkin osalta rajausta on löydetty silmälläpidettäviä ja vaarantuneita kääväkäslajeja.

Iso-Suksi eli Suksennulkki

Ympäristöjärjestöjen tekemä suojeluesitys rajautuu Suksennulkin osalta sen huippuun ja ylärinteisiin. Tämä alue on rajausta tehdessä ollut modernin metsätalouden ulkopuolella ja ollut kokonaisuudessaan luonnontilaista tai sen kaltaista. Alueella on tehty useita havaintoja uhanalaisesta kääväkäsrajista. Metsähallitus on hakannut muutaman aukon rajaukselle vaaran itärinteeseen talvella 2006 - 2007 järjestöjen raportin ja inventointitietojen ilmestymisen jälkeen. Näistä hakkuista huolimatta koko rajauksen mukainen alue Suksennulkista tulisi suojella.

Suksenrovat

Metsähallitus on joulukuun 2006 ja tammikuun 2007 välisenä aikana tuhonnut Suksenrovien yhtenäistä aluetta ja sen luontoarvoja. Järjestöjen tekemien kartoitusten aikaan alueella ei ollut havaittavia jälkiä modernista metsätaloudesta. Luontoarvoista välittämättä Metsähallitus on pirstonut alueen runsaspuustoisemmat alarinteet.

Suksenoja – Pikku-Suksi

Suksenojan puolella on tehty muutamia poimintoja, mutta ei metsätaloustarkoituksessa. Muita merkkejä ihmisvaikutuksesta ei näy Suksenojan ympäristössä.

Pikku-Suksen itärinne on koskematonta lappilaista ikimetsää. Alueella ei näy lainkaan ihmisvaikutuksen merkkejä.

Perusteita näiden alueiden kuulumisille Metsähallituksen määrittämisen mukaiseen luokkaan 2 ei ole ja ne pitäisi suojella.

Yleisesti Jooseppitunturista

Metsähallituksen tekemät rajaukset on toteutettu siten, että runsaspuustoiset ja siten tuottavat alueet, kuten etelärinteet ja alavat kohdat on rajattu luokkaan 2 kuuluviksi. Ensimmäiseen luokkaan rajatut alueet ovat kitukasvuisia tai jopa paljakoita, joten metsätaloukskäytössä nämä alueet eivät muutenkaan olisi tuottavia. Metsähallitus on siis määrittänyt alueiden luontoarvot käänteisesti verrattuna niiden metsätaloudelliseen arvoon: mitä runsaspuustoisempi alue, sitä heikommät luontoarvot Metsähallituksen mukaan. Ekologisesti asia on aivan toisin: juuri runsaspuustoiset alueet ovat monimuotoisuuden säilymisen kannalta kaikkein tärkeimpiä. Jooseppitunturin rajauksen runsaspuustoisia osia on jo pahoin rankaistu suojeluesityksen tekemisen jälkeen, joten nyt olisi korkea aika siirtää säästyneet alueet pois talouskäytöstä.

5. TURJALAISET – AHMATUNTURI

Kommentit alueisiin *Pieni Saijanvaara* ja *Tulppionlatva – Mutsinlehto*, jotka metsähallitus on määrittänyt metsätalouden muokkaamiksi alueiksi. Lisäksi kommentit alueisiin *Turjalaiset*, *Iso Saijanvaara*, *Ahmatunturinmuristat* ja *Ahmatunturi*, jotka Metsähallitus on määrittänyt luonnontilaisiksi alueiksi joilla ei ole erityisiä luontoarvoja. Luontojärjestöjen tekemien kartoitusten perusteella alueista on selvinnyt seuraavaa:

Pieni Saijanvaara

Metsähallitus on määrittänyt alueen kokonaisuudessaan luokkaan 2. Hakkuuaukkoja on tehty ainoastaan alueen laitamille, joten perusteita koko alueen sijoittamiselle luokkaan 2 ei ole. Osan näistä hakkuista Metsähallitus on tehnyt vuonna 2008, joten suurin osa *Pienen Saijanvaaran* ympäristöstä on ollut luonnontilaista tai sen kaltaista suojeluesitystä tehdessä. Laitamien hakkuuaukkoja lukuun ottamatta alueella ei ole harjoitettu metsätaloutta ja alueelta löytyy hienoja kuusiaarniometsiköitä. Tämä rajauksen osa on kokonaisuudessaan ehdottomasti suojelun arvoinen.

Turjalaiset

Turjalaisten alue on Metsähallituksen arvioissa rajattu kahtia vailla perusteita: yhtenäinen luonnontilainen alue on jaettu kahteen eri luokkaan kuuluvaksi, koska runsaspuustoisemmalla osalla halutaan suorittaa hakkuita. Alueiden luonnontilan kanssa Metsähallituksen rajauksella ei ole mitään tekemistä: luokkaan 1 on rajattu Turjalaisten paljakkalaki ja sen itäpuolella oleva suo, metsäiset alueet on rajattu luokkaan 3, jolla heidän määrityksensä mukaan ei ole erityisiä luontoarvoja. Juuri nämä luonnontilaiset tai sen kaltaiset runsaspuustoiset alueet ovat erittäin tärkeitä muille metsänkäyttömuodoille ja suojelulle. Mm. suosittu UKK-reitti kulkee Turjalaisten läpi. Todellisuudessa koko Turjalaisten alue on yhtenäistä ja luonnontilaista metsäaluetta. Suojeluarvoa lisää sen suora yhteys Tuntsan erämaahan.

Iso Saijanvaara

Metsähallitus hakkasi *Ison Saijanvaaran* rinteitä helmikuussa 2008. Sitä ennen alue oli koskematon sinne kulkevaa talvitietä ja tien päähän tehtyä pientä aukkoa lukuun ottamatta. Sille, että osa rinteistä on jaettu luokkaan 2 ja osa luokkaan 3 ei ole perusteita. Rinteen metsät ovat ennen Metsähallituksen vuoden 2008 hakkuita olleet kokonaisuudessaan luonnontilaisia tai sen kaltaisia. Alueella on luontoarvoja tehdyistä hakkuista huolimatta, ja siksi se pitäisi kokonaisuudessaan säästää. Ympäröivien luonnontilaisten alueiden kanssa Iso Saijanvaara muodostaa hienon maisemallisen ja luonnontilaisen kokonaisuuden.

Tulppionlatva – Mutsinlehto

Mutsinlehdon alueella on tehty muutama pieni hakkuuaukko vuosia sitten, mutta näillä ei pienuutensa ja harvalukuisuutensa vuoksi ole vaikutusta alueen rakenteeseen ja luonnontilaan. Muuten tämä osa rajausta on täysin luonnontilaista tai sen kaltaista. UKK-reitti kulkee Mutsinlehdon läpi ja alue rajautuu suoraan Tuntsan erämaa-alueeseen.

Ahmatunturinmuristat

Metsän käsittelyn jälkiä ei ole näkyvissä koko alueella lukuun ottamatta poroaidan viereltä kaadettuja yksittäisiä puita. Alue on siis täysin luonnontilaista ja siksi äärimmäisen arvokasta monimuotoisuuden säilymisen kannalta. Metsähallitus on rajannut alueen luokkaan 3 vailla minkäänlaisia perusteita, koska haluaa saattaa alueen hakkuiden piiriin. Muiden luontoarvojen lisäksi alueelta on löydetty silmälläpidettäviä kääpälajeja. *Ahmatunturinmuristojen* alueelta löytyy palojälkiä; palaneilla luonnontilaisilla metsäalueilla on erityinen arvo niille erikoistuneiden uhanalaisten lajien elinympäristönä. Ahmatunturinmuristat yhtyy Tuntsan erämaa-alueeseen.

Ahmatunturi

Metsähallitus talvella 2008/2009 tehnyt noin 40 hehtaarin avohakkuut *Ahmatunturin* ja Ahmalammen alueelle, vaikka Pohjois-Sallan paliskunta ja ympäristöjärjestöt ovat hakkuita vastustaneet. Ennen tämän talven hakkuita alue

on ollut täysin luonnontilainen ja koskematon. Ahmatunturin alue kuuluu Metsähallituksen luokituksessa luokkaan 3, joten myös Metsähallituksen itsensä mukaan hakkuut on tehty luonnontilaisessa metsässä. Väitteelle, että alueella ei ole erityisiä luontoarvoja, ei ole perusteita. Iäkäs luonnontilainen metsä on aina arvokas ja suojelun arvoinen. Alueelta on havaittu silmälläpidettäviä lajeja.

Yleisesti Turjalaiset – Ahmatunturin rajauksesta

Turjalaisten ja Ahmatunturin alue on kokonaan itälaidaltaan rajautunut Tunturan erämaa-alueeseen. Tämä nostaa koko alueen suojeluarvoa, koska olemassa olevaan suojelualueeseen on suora ekologinen yhteys. Alue on myös tärkeää laidunalueita Pohjois-Sallan paliskunnalle. Koko rajauksella on kokonaisuudessaan merkittävää luontoarvoa ja se olisi luonnollinen reilun kuuden tuhannen hehtaarin lisäys viereiseen erämaa-alueeseen. Turjalaisten ja Ahmatunturin alueella Metsähallitus on rajauksissaan noudattanut samaa periaatetta kuin muuallakin: runsaspuustoisilla alueilla ei todeta olevan erityisiä luontoarvoja.

6. ISOSELKÄ-SAIHONMURUSTA

Kommentit *Pikkuojanvaaran* alueeseen, jossa Metsähallituksen mukaan on merkittäviä metsätalousvaikutuksia sekä Isoselän alueeseen, joka on määritetty luonnontilaiseksi alueeksi, jolla ei ole erityisiä luontoarvoja. Alueista on luontojärjestöjen inventoinneissa todettu seuraavaa:

Pikkuojanvaara

Hakkuilta säästyneet osat pitäisi kartoittaa kunnolla, jotta alueen todelliset luontoarvot saataisiin selville. Alueelle on tehty hakkuuaukkoja, mutta säästyneillä osilla metsien rakenne on luontaista ja niissä todennäköisesti esiintyy uhanalaista lajistoa. Pikkuojanvaara on myös maisemallisesti tärkeä, koska se sivuaa suojellun Törmäojan rotkon laitaa.

Isoselkä

Metsähallituksen oman arvion mukaan *Isoselän* alue ja sen puoleinen osa Pierkulinselkää ovat luonnontilaisia, mutta vailla erityisiä luontoarvoja. Koskemattomuutensa vuoksi alueet ovat kuitenkin juuri erityisen arvokkaita, samoin kun osittaisen runsaspuustoisuutensa vuoksi. Lisäksi alueen suora yhteys Värriön luonnonpuistoon nostaa alueen suojeluarvoa. Alueella on runsaasti lahoppuustoa, erityisesti myrskyjen kaatamaa.

7. MOUKAVAARA

Kommentit alueisiin, jotka ovat Metsähallituksen mukaan metsätalouden muokkaamia (luokka 2) tai joilla ei luonnontilaisuudesta huolimatta ole erityisiä luontoarvoja (luokka 3). Alueiden tilasta on luontojärjestöjen kartoituksissa selvinnyt seuraavaa:

Rajauksen eteläpuoleinen osa

(*Koulumaoivan* luoteis-, länsi-, lounais- ja eteläpuoli sekä *Ranta Vuonneloselän* pohjoisosa)

Hakkuita on tehty ainoastaan Moukajärven luoteis- ja eteläpuolilla. Nämä hakkuut ovat tuoreita ja niistä suurin osa on tehty joulutammikuussa 2008/2009. Yksi hakkuuaukko on Aitatsivaaranjängkällä. Toinen pieni aukko on rajauksen rajalla metsäautotien laidalla Ranta Vuonneselän pohjoisrinteellä, ja tämän voi suojeluesityksestä rajata pois. Näitä lukuun ottamatta koko laajalla alueella ei ole harjoitettu järjestelmällistä modernia metsätaloutta, vaikka ihmisvaikutus onkin jättänyt merkkejä Moukajärven lähelle. Rajauksen eteläpuoleinen osa on muilta osin lähes luonnontilaista. Hakkuut tuhosivat osittain alueen luontoarvoja ja pirstoivat Moukajärven ympäristöä.

Rajauksen keskiosa

(*Peuravaararinteen* ympäristö)

Rajauksen keskiosa on muuta rajausta käsitellympää. Suurella osalla metsämaasta on tehty hakkuita, mutta osia alueesta on säilynyt koskemattomina, erityisesti Koulumaoivan itä- ja koillisrinteessä. Rajauksen keskiosa toimii tärkeänä yhdistäjänä täysin koskemattoman pohjoisen alueen sekä lähes koskemattomana säilyneen eteläisen alueen välillä.

Metsähallituksen 3-luokkaan (Ei aiempia hakkuita, ei erityisiä luontoarvoja) määrittämät alueet *Marjavaara* ja Moukavaaran kaakkoisosa ovat luonnontilaisia. Luonnontilainen metsä on luontoarvo itsessään, joten alueet ovat suojelunarvoisia. Alueiden rajaamiselle tähän luokkaan ei ole niiden luonnon arvoihin liittyviä perusteita. Molemmille alueille on mahdollista tehdä metsätienpohja lähellä olevilta metsäteiltä, joten taloudelliset seikat ovat sanelleet tämänkin määrityksen metsien todellisen tilan sijaan.

Moukavaaran rajauksesta yleensä

Tälläkin alueella Metsähallitus on rajannut säästettäväksi, eli luokkaan 1 kuuluvaksi, ainoastaan ne alueet jotka ovat vähätuottoisia. Tuottavat metsämaat on leimattu alueeksi, jolla on metsätaloushistoriaa tai luonnontilaiseksi alueeksi jolla ei ole erityisiä luontoarvoja, eli toisin sanoen ei aikaisemmassa, mutta tulevassa metsätalouskäytössä olevaksi alueeksi.